

Research Article

Explaining the Role of Local Management in Environmental-Spatial Developments in the Villages of Rudsar County

Zaynab Alizadeh¹, Eisa pourramezan^{2*} & Nasrollah Molaei Hashjin

1. Ph.D in Geography & Rural Planning, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

2. Assistant Professor, Department of Geography, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

3. Professor, Department of Geography, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

* Corresponding Author: pourramzan@iaurasht.ac.ir

Receive Date: 02 October 2020

Accept Date: 01 November 2020

ABSTRACT

Introduction: Rural management is a multi-faceted process that includes the three pillars of the people, the government and public institutions, which play a significant role. The role of local management in the environmental-spatial developments of rural settlements, especially in land use changes, construction, construction and repair of communication networks, has been more than the economic and socio-cultural dimensions addressed in this research.

Objectives: Determining the role of local management in environmental-spatial changes in the villages of Rudsar is the primary goal of this article.

Methodology: The current research is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of its nature and method. The case information was obtained through documentary sources and field studies. The statistical population is 187 villages of Rudsar city. The sample size included 20% of the villages with villages. The sampling method was a random quota, and the samples were calculated based on coastal, plain, foothill and mountain geographical areas. 345 questionnaires were distributed and completed in 36 villages of the area. Data analysis has been done through documentation and using statistical methods in the form of descriptive and inferential statistics. In this research, SPSS software was used to process information, Excel software was used to draw tables, and Arc GIS software was used to draw maps.

Geographical Context: The geographical territory of the current research is the villages of Rudsar County.

Results and Discussion: The role of local management in the environmental-spatial developments of the villages of Rudsar City has been evaluated using 12 components. The findings indicate that the state of local management in the surveyed village from the point of view of the respondents is medium to high, which indicates the satisfaction of the residents of the villages with the performance of local management in the environmental dimension. Local management in the city's villages is more focused on fulfilling their duties, and they have been more effective in the environmental aspect of the villages than other aspects of rural development.

Conclusion: The research results show that local management in Rudsar County has caused many environmental changes at the village level. The construction of hotels, Kashana travelers in tourism, rural parks, and villa houses are among the environmental developments of the surrounding villages. According to the people of the village, the villagers and the managers of the villages of the city have played an important role in environmental changes, such as building housing, improving the condition of roads and other parts, which is based on the distance of the villages from the urban centers, because most of the area of the city is in the mountainous area.

KEYWORDS: Village, local management, environmental changes, spatial changes, Rudsar County.

تبیین نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی روستاهای شهرستان رودسر

زینب علیزاده^۱، عیسی پوررمضان^{۲*} و نصراله مولائی هاشجین

۱. دانش آموخته دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.
۲. استادیار گروه جغرافیا، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.
۳. استاد گروه جغرافیا، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

* نویسنده مسئول: Email: pourramzan@iaurasht.ac.ir

تاریخ دریافت: ۰۷ مهر ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۱۱ آبان ۱۳۹۹

چکیده

مقدمه: مدیریت روستایی، فرآیندی چندجانبه شامل سه رکن مردم، دولت و نهادهای عمومی است که نقش قابل توجهی در توسعه و تحولات نواحی روستایی داشته‌اند. نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی سکونتگاه‌های روستایی به ویژه در بخش تغییرات کاربری اراضی، ساخت و ساز، احداث و مرمت شبکه‌های ارتباطی بیش از ابعاد اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی نمود داشته که در این پژوهش به آن پرداخته شده است.

هدف: تعیین نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی روستاهای شهرستان رودسر هدف اصلی مقاله حاضر است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش انجام آن توصیفی - تحلیلی است. اطلاعات مورد از طریق منابع اسنادی و مطالعات میدانی بدست آمده است. جامعه آماری ۱۸۷ روستای شهرستان رودسر می‌باشد. حجم نمونه شامل ۲۰ درصد از روستاهای دارای دهیاری بوده است. روش نمونه‌گیری تصادفی - سهمیه‌ای بوده و نمونه‌ها براساس نواحی جغرافیایی ساحلی، جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی محاسبه شده و در مجموع ۳۴۵ پرسشنامه در سطح ۳۶ روستای محدوده توزیع و تکمیل شده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات از طریق مستندات و با استفاده از روش‌های آماری در قالب آمار توصیفی و استنباطی انجام شده است. در این پژوهش برای پردازش اطلاعات از نرم‌افزار SPSS، ترسیم جداول از نرم‌افزار Excel و برای ترسیم نقشه از نرم‌افزار Arc GIS بهره برده شده است.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: قلمرو جغرافیایی پژوهش حاضر، روستاهای شهرستان رودسر می‌باشد.

یافته‌ها و بحث: نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی روستاهای شهرستان رودسر با استفاده از ۱۲ مولفه مورد ارزیابی قرار گرفته است. یافته‌ها حاکی از آن است که، وضعیت مدیریت محلی در روستای مورد بررسی از دیدگاه پاسخگویان در حد متوسط به بالا بوده که نشاندهنده رضایت ساکنین روستاها از عملکرد مدیریت محلی در بعد محیطی می‌باشد. مدیریت محلی در روستاهای شهرستان بیشتر معطوف به انجام وظایف خود بوده و در بعد محیطی روستاها بیش از سایر ابعاد توسعه روستایی موثر بوده‌اند.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مدیریت محلی در شهرستان رودسر موجب تغییرات محیطی زیادی در سطح روستاها شده است. احداث هتل، مسافر کاشانه در بحث گردشگری، پارک‌های روستایی، خانه‌های ویلایی از جمله تحولات محیطی روستاهای محدوده است. به اعتقاد مردم روستا دهیاران و مدیران روستاهای شهرستان در تغییرات محیطی اعم از ساخت مسکن، بهبود وضعیت معابر و سایر قسمت‌ها نقش مهمی را ایفا نموده‌اند که این نقش براساس فاصله روستاها از مراکز شهری به دلیل آن که بیشتر مساحت شهرستان محدوده کوهستانی بوده، کم رنگ می‌شود.

کلیدواژه‌ها: روستا، مدیریت محلی، تحولات محیطی، تحولات فضایی، شهرستان رودسر.

مقدمه

مدیریت مهمترین عنصر در حیات، پایداری و نشاط یک جامعه به شمار می‌رود و اصلیتین عامل جهت حرکت از وضع موجود به یک وضعیت مساعد و مطلوب است (Pourramzan, 2021: 98). مدیریت روستایی از زمان شکل گیری و ارائه خدمات به روستاییان، نقش قابل توجهی در تحولات روستاهای کشور داشته است (پوررمضان و همکاران، ۱۳۹۹: ۸۱). مدیریت روستایی در فرایند توسعه روستایی یکپارچه و پایدار، نقش اساسی دارد. مدیریت روستایی فرایند سازمان‌دهی و هدایت جامعه روستایی به کمک شکل دادن به سازمان‌ها و نهادهاست. این سازمان‌ها و نهادها، ابزار یا وسایل تأمین هدف‌های جامعه روستایی است که مردم آن را ترسیم می‌کنند و می‌پذیرند. دهیاری‌ها از بدو تشکیل تاکنون با استفاده از همیاری و مشارکت مردم و کمک‌های دولتی برای رفع نیازهای عمومی، جمع‌آوری زباله، ارائه خدمات عمومی و توسعه معابر اقداماتی انجام داده‌اند. اجرای طرح هادی، برنامه خدمات عمومی، اجتماعی و اقتصادی، فعالیت عمده دهیاری‌ها را تشکیل می‌دهد. در نهایت مدیریت نوین روستایی از زمان شکل گیری و ارائه خدمات به روستاییان، نقش قابل توجهی در تحولات روستاهای کشور داشته‌اند (بدری، ۱۳۹۳: ۲۷۷).

یکی از مباحثی که در سالهای اخیر بسیار مورد توجه بوده، ارزیابی عملکرد مدیران محلی در فرایند توسعه روستایی است، که نتایج آن تمامی جوانب توسعه روستایی و از جمله توسعه پایدار روستایی که هدف نهایی هر توسعه‌ای می‌باشد را تحت تأثیر قرار خواهد داد. به طور کلی ارزیابی در هر مجموعه‌ای به نوبه خود باعث بهبود عملکرد آن مجموعه و بهبود عملکرد مجموعه، منجر به پیشبرد اهداف توسعه خواهد شد. به عبارت دیگر توسعه در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیطی در محیط‌های روستایی زمانی میسر است که عملکرد سازمانها یا دستگاههای مرتبط، به طور دقیق ارزیابی شده و نقاط ضعف و قدرت مجموعه دست اندرکار مشخص گردد و لذا این امر می‌باید مورد توجه دقیق مسئولان قرار گیرد که عملکرد مهمترین مجموعه متولی عمران روستایی در حال حاضر یعنی دهیاری‌ها و دهیاران را چگونه و بر اساس چه شاخص‌هایی مورد ارزیابی قرار دهند تا بتواند جامعه روستایی را به هدف نهایی آن یعنی توسعه روستایی نزدیک تر کند (فال سلیمان و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۶).

وجود مدیریت محلی به عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی در کشور از جمله اقداماتی است که به منظور سپردن امور مردم به مردم صورت گرفته است. بعد از گذشت چند دهه روستاهای ایران به کمک مدیران روستایی تغییرات زیادی از جمله تغییرات بافت کالبدی و محیطی داشته است. شدت تأثیرگذاری این عوامل گاه بواسطه توانایی‌های انسانی کاهش می‌یابد ولی همواره تأثیرات خود را بر شکل بندی کالبد و سازمان فضایی روستا حفظ می‌کند. از این رومی بایست سازمان فضایی مطلوبی برای استقرار مساکن این نواحی پدید آید تا شرایط برای بهره برداری بهینه از منابع وامکانات محیطی فراهم شود و روند توسعه اقتصادی - اجتماعی آنها تسریع گردد. بنابراین خصوصیات کالبدی روستاها تحت تأثیر دو گروه کلی عوامل مرتبط با محیط یا طبیعت و انسان شکل می‌گیرد از جمله عوامل انسانی تأثیرگذار در کالبد روستاها مدیریت روستایی است که در سالهای اخیر موجب تغییرات زیادی در مسکن، راه ارتباطی و سایر عناصر محیطی روستاها شده‌اند. شهرستان رودسر در شرق استان گیلان قرار دارد این شهرستان دارای ۴ بخش مرکزی، کلاچای، رحیم آباد، چابکسر، ۵ شهر و ۱۰ دهستان و ۴۱۹ آبادی دارای می‌باشد (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). نتیجه فعالیت دو دهه تلاش دهیاران در این محدوده تغییرات محیطی - فضایی است که در مناطق مختلف روستایی به چشم می‌خورد به همین جهت این پژوهش در صدد پاسخگویی به این سوال اصلی است که مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی روستاهای شهرستان رودسر در دو دهه اخیر تا چه حد نقش داشته است؟

از جمله افرادی که بحث مدیریت روستایی و تحولات کالبدی تحقیق نموده‌اند می‌توان به لیکین (۱۹۹۲) با بررسی عوامل مؤثر بر عملکرد شغلی کارکنان محلی نتیجه گرفت که: عواملی نظیر زمان ناکافی، عدم همکاری دیگران، کمبود امکانات، تجهیزات و ابزار مناسب باعث کاهش عملکرد شغلی افراد می‌شود. مری پارکر فلات (۱۹۹۸) در ابتدای کتاب پروژه هنر انجام دادن کارها مدیریت روستایی، مدیریت را تعریف می‌کند. در این تعریف بر روی پنج موضوع کلیدی: انجام دادن کار با دیگران و از طریق آنها، دستیابی به اهداف سازمانی، موازنه اثربخشی و کارایی، استفاده بهینه از منابع

محدود و نهایتاً سازگاری با محیط متغیر تأکید شده است. هوگولاند در سال ۲۰۰۱ در کتاب زمین و انقلاب در ایران آورده است که تفاوت‌های اجتماعی میان ساکنان روستا به طور نسبی چندان زیاد نبوده اداره امور عمومی روستا بر عهده کدخدا بوده است. همچنین مککافری (۲۰۰۵) و ودنیس (۲۰۰۵) نیز عوامل چهارگانه محیط و امکانات فیزیکی، مهارت‌ها و آموزش‌های مورد نیاز، ارزیابی عملکرد و انتظارات شغلی را در بهبود عملکرد مدیریت روستایی مؤثر دانسته‌اند. ریست و همکاران (۲۰۰۷) در مطالعه‌ای به بررسی مدیریت روستایی و توسعه پایدار و توسعه منابع در مناطق روستایی هند، بولیوی و مالی پرداخته‌اند. از نظر این افراد مدیریت روستایی موجب توسعه کشاورزی و کشاورزی پایدار در سطح روستاهای این کشورها شده است. مولائی هشجین (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان نقش مدیریت محلی در برنامه‌ریزی کالبدی روستاهای ایران نتایج نشان می‌دهد که برخلاف پیش بینی‌های اولیه، متغیرهای نوع همکاری و سابقه مدیریت روستایی که در ابتدا تصور می‌شد باید نقش مهمی را در تبیین میزان فعالیت دهیاران داشته باشند، رابطه‌ای با آن ندارند. عنابستانی و حاتمی نژاد در سال ۱۳۹۱ به بررسی مدیریت نوین روستایی پرداخته و به این نتیجه رسیدند که دهیاران با همکاری در تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی و جلب مشارکت‌های مردمی در اجرای هرچه بهتر این طرح‌ها، نقش بسزایی در تحولات خانه‌های روستاهای مورد مطالعه که طرح هادی در آنها پیاده شده بود، داشتند. فراهانی و رستم‌خانی (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای به بررسی و ارزیابی نقش دهیاری‌ها بر کیفیت زندگی روستاییان دهستان کرسف شهرستان خدابنده پرداختند و دریافتند که از نظر شاخص‌های کیفیت زندگی بین روستاهای دارای دهیاری با روستاهای بدون دهیاری تفاوت معناداری وجود دارد. استعلاجی (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان تدوین الگوی مطلوب مدیریت نوین توسعه روستایی ایران به ضعف‌های ساختاری و تشکیلات، انجام نشدن تمرکززدایی مناسب و مشارکت واقعی مردم در وضعیت فعلی دهیاری‌ها اشاره کرد. عنابستانی و همکاران (۱۳۹۲) در ارزیابی مدیریت نوین روستایی و نقش آن در تحول مسکن با توجه بر عملکرد دهیاران در دهستان میش خاص شهرستان ایلام نشان دادند که دهیاران با همکاری در تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی و جلب مشارکتهای مردمی در زمینه اجرای هر چه بهتر این طرح‌ها، نقش بسزایی در تحولات مسکن روستاهای مورد مطالعه در اثر پیاده شدن طرح‌های هادی روستایی داشته‌اند. لذا واجب است با حمایت‌های مالی به لحاظ شغلی و آموزشی، دهیاران را به عنوان مدیران روستایی در انجام هرچه بهتر وظایفشان یاری رساند. امیر انتخابی (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای با عنوان تحولات کالبدی فضایی روستاهای گیلان نتایج نشان می‌دهد که گرایش روزافزون ساکنین روستاها به تغییر کاربری اراضی زراعی و تبدیل آنها به قطعات قابل فروش زمین برای احداث خانه‌های دوم بود. این فرایند، ضمن تغییر بافت اجتماعی فرهنگی روستاهای ناحیه، به تغییر چشم انداز روستایی، تحول بافت کالبدی و تغییر ساختاری کارکردی روستاها انجامیده است. بدری و همکاران در سال ۱۳۹۲ در پژوهشی به بررسی نقش مدیریت محلی در تحولات کالبدی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان آران و بیدگل پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که نقش آفرینی و تاثیرگذاری مدیریت محلی در توسعه کالبدی روستایی صحنه می‌گذارد. در همین زمینه، جز در معیار مسکن، در معیارهای مورد بررسی بین دیدگاه دو جامعه آماری تفاوتی معنادار وجود دارد. در عین حال، از طریق آزمون اندازه گیری مکرر تفاوتی معنادار بین معیارهای توسعه کالبدی روستاهای نمونه آشکار شد. در نهایت می‌توان نتیجه گرفت که، به رغم غیر مشارکتی بودن فرایند تهیه و اجرای طرح‌های کالبدی روستایی، به دلیل تاثیرگذاری نتایج حاصل از اجرای طرح‌هایی مانند طرح هادی در زندگی ساکنان روستا و حساسیت مدیریت محلی (شورای اسلامی و دهیاری) برای انجام دادن وظایف قانونی دخالت آنان نه فقط در مرحله اجرا، بلکه در فرایند تهیه و تصویب طرح‌های کالبدی ضرورت تام دارد. پوررمضان و همکاران (۱۳۹۵) به بررسی و ارزیابی عملکرد دهیاری‌ها از دیدگاه روستاییان با بهره‌گیری از مدل کانو در روستاهای شهرستان رشت پرداخته‌اند. عملکرد دهیاری به ترتیب، در نیازهای اساسی، عملکردی و هیجانی دارای ضریب رضایت بیشتری بوده است. روستاییان معتقدند عملکرد دهیاری در زمینه توسعه فضای سبز و درختکاری نیازهای اساسی با ضریب رضایت ۸۸/۰، کمک به جذب سرمایه گذاری‌های دولتی برای ایجاد فرصت‌های جدید شغلی نیازهای عملکردی با ضریب رضایت ۷۸/۰ و مراقبت از روستا در مقابل حوادث طبیعی نیازهای هیجانی با ضریب رضایت ۶۶/۰ بهترین عملکرد را داشته است.

حسنلو در سال ۱۳۹۷ به ارزیابی نقش مدیریت روستایی در پایداری روستاهای دهستان دستجرده شهرستان طارم پرداخته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که بیشترین عملکرد مدیران محلی در زمینه بعد فضایی-کالبدی بوده است؛ به طوری که مدیران محلی در زمینه همکاری با مسئولان و در رابطه با احداث و ایجاد معابر جدید در روستا، به سازه‌نوسازی معابر، ایمن سازی واحدهای مسکونی از طریق صدور مجوز ساخت، نظارت بر ساخت و ساز، توسعه و بهبود فضای روستا، افزایش روشنایی معابر روستا و همکاری با مدیران و مسئولان مربوط در زمینه اجرای طرح‌های روستایی عملکرد خوبی داشته‌اند. فال سلیمان و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان تحلیل فضایی عملکرد مدیریت دهیاری‌ها در فرآیند توسعه روستایی در دهستانهای شهرستان عنبرآباد در استان کرمان به این نتایج رسیده‌اند که و اجتماعی در حد متوسط و بر بهبود وضعیت (waspas) اقتصادی در سطح زیاد ارزیابی شده است. همچنین نتایج مدل نشان داد دهیاری جهادآباد، علیآباد، گرمسار و مردهک به ترتیب رتبه اول تا چهارم را به لحاظ اولویت‌بندی عملکرد دهیاری‌ها در بین دهیاریهای شهرستان عنبرآباد دارا می‌باشند. حیدری و همکاران در سال ۱۳۹۹ به ارزیابی نقش مدیریت محلی در توسعه و بهسازی کاربری اراضی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان خرمدره پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که میزان رضایت جامعه آماری از عملکرد مدیریت محلی در مدیریت کاربری اراضی برابر ۰/۷۲۶ بوده است؛ به عبارت دیگر مدیریت محلی از نظر جامعه آماری تاثیر مستقیم و بالایی بر مدیریت کاربری اراضی و نظارت بر تغییر کاربری اراضی دارد. در بین شاخص‌های عملکرد مدیریت محلی، بیشترین میزان رضایت از شاخص نظارت بر کاربری اراضی روستا ($\beta=0/447$) و کمترین میزان رضایت نیز از شاخص توسعه اقتصاد روستا (کشاورزی) ($\beta=0/227$) بوده است. برای مدیریت بهتر کاربری اراضی، افزایش نظارت، تغییر کاربری منطبق با توانمندی‌های محیطی و تهیه کاداستر کاربری اراضی منطقه ضروری است.

مدیریت مهمترین عامل در حیات، رشد، بالندگی و یا مرگ یک جامعه است و روند حرکت از وضع موجود به سوی وضع مطلوب را کنترل می‌کند (رکن‌الدین افتخاری و همکاران، ۱۳۸۶: ۴۸). بررسی نقش و کارکرد مدیریت محلی مبین این واقعیت است که رسیدگی به امور کالبدی و محیطی روستا، از سال‌های بسیار دور تاکنون، جزء وظایف اصلی مدیران روستا بوده است (بدری و نعمتی، ۱۳۸۶: ۱۰۱). برنامه‌ریزی توسعه محیطی، علاوه بر اینکه کوششی برای جهت بخشیدن به تکامل محیط زندگی بشر است، بازتاب تکامل زندگی اجتماعی نیز محسوب می‌شود. توسعه کالبدی در روستاها عمدتاً با ساختار کالبدی مناطق روستایی مرتبط است و آنگاه با مضامین و مؤلفه‌هایی چون کاربری اراضی، ارتباطات و حمل‌ونقل، تأسیسات و تجهیزات زیربنایی، مسکن، کار، تفریح، گردشگری، و رفاه عمومی که روستاییان به تنهایی قادر به تأمین آن نیستند، در ارتباط قرار می‌گیرد. در توسعه کالبدی تلاش می‌شود از طریق برنامه کالبدی فرایندهای اجتماعی هدایت شود. بنابراین هدایت پویای اجتماعی با بهره‌برداری مفیدتر از فضا و محیط طبیعی برای زندگی انسان میسر است، از این‌رو توسعه کالبدی هم به عنصر فضا و هم به جامعه مربوط می‌شود. پس برنامه‌ریزی توسعه محیطی و کالبدی در سکونتگاه‌های روستایی جست‌وجویی است برای مطلوب‌ترین حالت سازگاری بین فضا و جامعه به نفع جامعه (پورطاهری و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۳). و دهیار و شورای اسلامی وظیفه این هماهنگی و سازش را بر عهده دارد. بهبود وضع زیست محیطی روستا؛ همکاری مؤثر با مسئولان ذیربط در جهت حفظ و نگهداری منابع طبیعی واقع در محدوده قانونی و حریم روستا؛ فراهم نمودن زمینه ایجاد خیابان‌ها، کوچه‌ها، میدان‌ها، پارک‌ها، فضاهای سبز، ورزشی و آموزشی، مراکز تفریحی عمومی و مجاری آب و توسعه معابر و پیگیری طرح‌ها و نظارت بر اجرای آن‌ها؛ تنظیف و نگهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آبها و فاضلاب و لایروبی قنوات مربوط به روستا و تأمین آب و روشنایی در حد امکان؛ ایجاد و سازماندهی غسالخانه و گورستان و تهیه وسایل حمل اموال و مراقبت در انتظام امور آن‌ها؛ اتخاذ تدابیر لازم برای حفظ روستا از خطر سیل و حریق و رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک واقع در معابر و اماکن عمومی و تسطیح چاه‌ها و چاله‌های واقع در معابر بر اساس مصوبات شورا؛ همکاری در جلوگیری از شیوع بیماری‌های انسانی و حیوانی واگیر و مشترک انسان و دام، اعلام مشاهده این گونه بیماری‌ها به مراکز بهداشتی درمانی و دامپزشکی محل یا سایر مراکز ذیربط، اهتمام به دور نگهداشتن بیماران مبتلا،

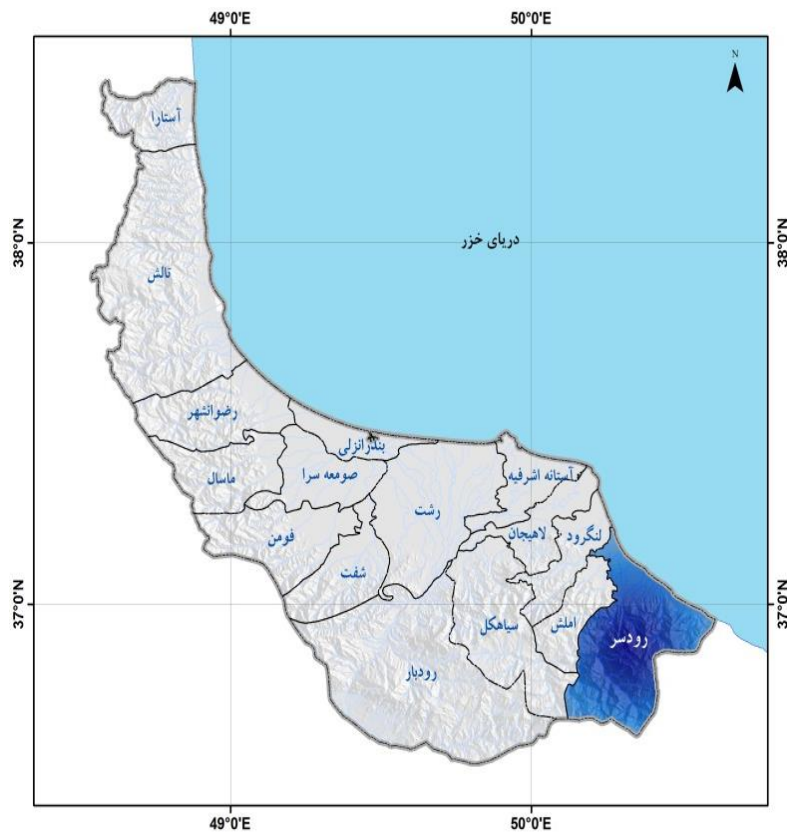
معالجه و دفع حیوانات مبتلا به امراض واگیر، بلاصاحب یا مضر؛ صدور پروانه برای ساختمان‌هایی که در محدوده قانونی روستا ساخته می‌شوند در چهارچوب ضوابط و استانداردهای اعلام شده دستگاه‌های ذی‌ربط، با رعایت مقررات مندرج در آیین‌نامه مربوط به استفاده از اراضی احداث بنا و تاسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها موضوع تصویب نامه شماره ۴۹۴۰ مورخ ۱۳۵۵/۲/۲۲ و سایر مقررات؛ همکاری با شورای بخش و بخشرداری به منظور بررسی و صدور پروانه‌های کسب؛ همکاری با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در جهت تهیه و اجرای طرح‌های روستا و ارائه پیشنهادها لازم و تعیین کاربری اراضی واقع در روستا به منظور گنجاندن آن‌ها در طرح‌های و اجرای ضوابط مصوب مربوط، با موافقت شورا، از مهمترین وظیفه دهیاران در بعد محیطی می‌باشد (مقیمی، ۱۳۸۲: ۳۲).

روش شناسی

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش توصیفی - تحلیلی است بدن ترتیب که برای ارزیابی و تحلیل روند تحولات محیطی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان رودسر از روش توصیفی و برای تعیین نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی روستاهای این شهرستان از روش تحلیلی استفاده شده است برای انجام این پژوهش از منابع اسنادی و مطالعات میدانی جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. بدین ترتیب که در اطلاعات مربوط به چهارچوب نظری و مفهومی تحقیق، پیشینه و سوابق موضوع و ویژگی‌های جغرافیایی و جمعیتی قلمرو پژوهش از طریق منابع اسنادی و به منظور تکمیل اطلاعات اسنادی و تعیین نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی روستاهای شهرستان رودسر از مطالعات پیمایشی و میدانی در قالب مصاحبه، مشاهده و ابزار پرسشنامه اقدام شده است. پس از جمع‌آوری اطلاعات از طریق منابع اسنادی و میدانی و سازمان‌دهی و طبقه‌بندی آن‌ها به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش آماری استفاده شده است همچنین در این پژوهش برای پردازش اطلاعات از نرم افزار SPSS، برای ترسیم جداول از نرم‌افزار EXCEL و برای ترسیم نقشه از نرم‌افزار Arc GIS بهره برده شده است. جامعه آماری این پژوهش روستاهای دارای دهیاری شهرستان رودسر می‌باشد. حجم نمونه شامل ۱۰ درصد از روستاهای دارای دهیاری که پس از طبقه‌بندی روستاهای شهرستان در سه گروه جمعیتی کمتر از ۵۰۰، ۵۰۰ تا ۹۹۹ و ۱۰۰۰ نفر و بالاتر بدست آمده است. روش نمونه‌گیری جهت تکمیل پرسشنامه و جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز، نمونه‌گیری تصادفی - سهمیه‌ای بوده است. بر این اساس تعداد ۳۴۵ نمونه بر اساس نواحی جغرافیایی ساحلی، جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی شهرستان رودسر محاسبه و به صورت تصادفی ساده بین آن‌ها توزیع شده است.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهرستان رودسر، در شرق استان گیلان، بین عرض‌های ۳۶ درجه و ۳۸ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۳ دقیقه شمالی و طول‌های جغرافیایی ۵۰ درجه و ۷ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳۷ دقیقه شرقی قرار گرفته است. این شهرستان دارای مساحتی برابر با ۱۳۱۰ کیلومتر مربع می‌باشد. رودسر از شمال به دریای خزر، از شرق به استان مازندران، از جنوب به استان قزوین و از طرف غرب به شهرستان‌های سیاهکل، املش و لنگرود محدود شده است (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان گیلان، ۱۳۹۵: ۱۸). این شهرستان طبق آخرین سرشماری رسمی کشور در سال ۱۳۹۵ دارای ۴ بخش، ۵ شهر، ۱۰ دهستان، ۴۲۳ آبادی و ۱۴۷۳۹۹ نفر جمعیت بوده که ۵۰ درصد آن در نقاط روستایی و ۵۰ درصد در نقاط شهری زندگی می‌کنند.

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی شهرستان رودسر

یافته ها و بحث

یافته‌های توصیفی

بررسی‌های مربوط به ویژگی‌های فردی و عمومی پاسخگویان نشان می‌دهد که از مجموع پاسخگویان، ۸۴/۶ درصد مرد و ۱۵/۴ درصد زن بوده‌اند. بررسی ترکیب سنی پاسخگویان در ۴ طبقه سنی بین زیر ۲۰ سال، ۲۰ تا ۴۰ سال، ۴۰ تا ۶۵ سال و بالای ۶۵ سال و بالای ۶۵ سال بوده که از مجموع پاسخگویان ۵۴/۵ درصد ۴۰ تا ۶۵ سال، ۴۵/۵ درصد بین ۲۰-۴۰ سال، ۴۴/۹ درصد پاسخگویان دارای مدرک تحصیلی دیپلم، ۱۶/۲ درصد دارای مدرک کارشناسی، ۱۷/۴ درصد مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر می‌باشند. از نظر شغل ۴۴/۹ درصد پاسخگویان در بخش غیر کشاورزی و ۲۸/۴ درصد کارمند و ۲۱/۲ درصد نیز دارای نیز به صید و صیادی مشغول بوده‌اند. در این بخش به بررسی عملکرد مدیران محلی روستاهای شهرستان رودسر در بخش محیطی پرداخته شده است.

مدیریت محلی و ساخت و سازهای صورت گرفته در روستاها

پروژه‌های عمرانی همانند احداث جاده‌های ارتباطی جدید گرفته تا احداث اماکن اقامتی و پذیرایی که اغلب آن‌ها با تخریب منابع طبیعی و اراضی کشاورزی و با نادیده گرفتن قوانین موجود، بوجود می‌آیند. اگر از تغییر کاربری اراضی به واسطه اجرای پروژه‌های عمرانی که در راستای رشد و توسعه سکونتگاه‌های روستایی می‌باشد با دیده اغماض بگذریم، سایر تغییر کاربری‌های ایجاد شده که توسط بخش خصوصی بوجود می‌آید، می‌تواند به ناپایداری محیط منجر گردد. به هر حال مسئله گردشگری با همه تحولات و دگرگونی‌هایی که در مناطق روستایی دارای جاذبه و چشم‌انداز گردشگری شهرستان رودسر ایجاد می‌کند و ما از آن با عناوینی از قبیل رشد و توسعه سکونتگاه‌های روستایی نام می‌بریم، پیامدهای سوء و تخریب‌هایی در اراضی مؤلف و مادر بوجود می‌آوردند. موضوع تغییر کاربری اراضی زراعی و باغی در شهرستان رودسر و حتی در اغلب نواحی استان گیلان به‌واسطه ماهیت انبوه و خودجوش گردشگری به وضوح قابل

مشاهده است و تغییرات اساسی نیز در آن دیده می‌شود، به طوری که بسیاری از باغات و مزارع، امروزه تبدیل به اماکن اقامتی، پذیرایی و حتی سایر خدمات مرتبط با گردشگری شده است. ادامه این روند که در مغایرت با اهداف آمایش محیط روستا می‌باشد، می‌تواند تعادل و پایداری طبیعت حساس و آسیب‌پذیر روستا را بر هم زده و آن را با مشکلات اساسی مواجه کند. آنچه نتایج جدول (۱) نشان می‌دهد این است که مدیران روستا تلاش‌های زیادی را در جهت احداث خدمات مختلف در روستاها متحمل شده‌اند و احداث این مکان‌ها توانسته است تحولات محیطی را در سطح روستاها ایجاد نماید که هر یک در بهبود کیفیت زندگی روستاها تاثیر گذار بوده‌اند.

جدول ۱. ساخت و سازهای صورت گرفته توسط مدیران محلی در روستاهای شهرستان رودسر

نام مکان ساخته شده	نام روستا	مساحت مکان (متر مربع)
ورزشگاه	سیاهکلرود، بندبن قاسم آباد، ماچیان، بهار سرا، رضا محله، سلاکجان	۵۶۰۰
پارک روستایی	سرولات، سیاهکلرود، اوشیان، قاسم آباد سفلی، شوک، طول لات، پوده، حسین آباد تیمجان، رضا محله، احمد آباد، گیلاکجان، ناصر سرا، چینی جان، کلکاسرا	۴۷۰۰۰
زمین ورزشی	چایجان، چایخانه سر، قاسم آباد سفلی، پایین محله قاسم آباد، خیاط محله، سیاهکلرود، کل محله، اوشیان، آخوند ملک، شوک، لیما، پلام، شوئیل، سجیران، بازرگان محله، چینی جان، گسکر محله، گواسرای علیا	۳۹۰۰۰
ساخت هتل	چایجان، حسن سرا، گیلاکجان، بزکویه، رضا محله	۳۰۰۰۰
مجتمع اقامتی و رفاهی	قاسم آباد	۵۰۰۰۰
ساخت کتابخانه	شوئیل، زیاز	۳۸۰
تاسیس فرهنگ سرای کودک	زیاز	۷۰۰
کارخانه آب معدنی	ارکم، آسمان رود، پلام	۱۰۰۰۰
کارخانه فراوری فندق	زیاز	۵۰۰۰
ایجاد آلاچیق‌های گردشگری	خلیفه سرا، گواسرای علیا، گیلاکجان، رحیم آباد، لشکاجان	۱۵۰۰
تاسیس کارگاه نان سنتی	تیمیجان	۳۰۰۰
کارخانه دستمال کاغذی	دهکده قدس	۲۰۰۰

مدیریت محلی و حفظ محیط زیست روستا

یکی از وظایف اصلی مدیران محلی، حفظ و مراقبت از محیط زیست روستاها می‌باشد که یکی از برنامه‌های آنها جمع‌آوری و دفع به موقع زباله‌های روستا است. در مورد دفع زباله در روستاهای شهرستان رودسر باید گفت که یک کارخانه کمپوست در شهر روسر وجود دارد که اکثر زباله‌های جمع‌آوری شده به آن انتقال داده می‌شود. طبق بازدید میدانی و مصاحبه با دهیاران زباله‌های بخش کلاچای و چابکسر به کارخانه کمپوست انتقال داده می‌شود و روستاهای بخش رحیم آباد زباله‌های خود را دفن و یا می‌سوزانند. جدول (۳) میزان تولید زباله در روستاهای مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

جدول ۳. میزان تولید زباله در روستاهای مورد مطالعه

نام بخش	روستا	خانوار	میزان تولید زباله
بخش کلاچای	دوگلسرا	۸۶	۲۵۸
	لمینجوب	۱۲۶	۳۷۸
	سارسر	۸۶	۲۵۸
	گاوماست	۱۲۴	۳۷۲
	فشکل پشته	۱۳۵	۴۰۵
	سلاکجان	۱۱۶	۳۴۸
	بیچارگاه علیا	۱۰۰	۳۰۰
	هادی گوایر	۵۰	۱۵۰
	مازوکله پشته	۲۵۴	۷۶۲
	نعمت سرا	۲۳۴	۷۰۲

۹۷۲	۳۲۴	کندسر بی بالان	
۱۰۵۰	۳۵۰	رضا محله	
۶۸۴	۲۲۸	ماچیان	
۶۲۴	۲۰۸	شیر محله	بخش مرکزی
۸۰۴	۲۶۸	هادی کیاشهر	
۴۷۷	۱۵۹	بالاگراف رود	
۸۴۳	۲۸۱	بالا نوده	
۴۴۷	۱۴۹	پایین محله قاسم آباد	
۴۵۰	۱۵۰	هلوک محله	
۳۶۶	۱۲۲	کیوتر آبکش	
۱۴۷	۴۹	میانده	
۳۱۵	۱۰۵	خشک لات	
۳۸۴	۱۲۸	شادمراد محله	
۵۰۴	۱۶۸	بندبن قاسم آباد	
۲۳۴	۷۸	کل محله	
۲۶۱	۸۷	سرولات بالا محله قاسم آباد	جابکسر
۸۸۲	۲۹۴	خانه سر	
۶۶۳	۲۲۱	ملکمیان	
۲۹۱۶	۹۷۲	قاسم آباد سفلی	
۸۸۲	۲۹۴	چایخانه سر	
۷۱۷	۲۳۹	خیاط محله	
۱۷۳۴	۵۷۸	اوشیان	
۹۹۳	۳۳۱	چایجان	
۷۲۶	۲۴۲	سیاهکلرود	

مدیریت محلی و بهبود وضع زیست محیطی روستا

مدیران محلی به عنوان پل ارتباطی بین مردم و دستگاه‌های اجرایی و انتقال دهنده نیازمندی‌های آنان به مسئولین می‌باشند، لذا نقش بسزایی در تسریع روند توسعه پایدار در سطوح مختلف خواهند داشت. توسعه پایدار در حقیقت ایجاد تعادل میان توسعه و محیط‌زیست است. پایداری می‌تواند چهار جنبه (۱) پایداری در منابع طبیعی، (۲) پایداری سیاسی، (۳) پایداری اجتماعی و (۴) پایداری اقتصادی داشته باشد.

با توجه به ابعاد توسعه پایدار روستایی و نقش محوری انسان در این فرآیند، همکاری و تعامل بین مردم و شوراها و دهیاری ضروری است. در توسعه پایدار، نقش مردم و دهیاری و شوراها بازشناخته شده و برای رسیدن به این توسعه پایدار همکاری و تعامل مردم و شوراها و دهیاری از اصول کلیدی به شمار می‌رود. با نگاهی به قانون وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی نقش شورا در توسعه روستایی به خوبی مشخص است. مدیران روستا، از بدو تشکیل تاکنون با استفاده از همیاری و مشارکت مردم و کمک‌های دولت به منظور رفع نیازمندی‌های عمومی، جمع‌آوری زباله، ارائه خدمات عمومی و توسعه معابر اقداماتی انجام داده‌اند. اجرای طرح هادی، برنامه خدمات عمومی و برنامه خدمات اجتماعی، اقتصادی، سه فعالیت عمده دهیاری‌ها را تشکیل می‌دهد. در بازبینی وظایف و اختیارات شوراها و دهیاری این نکته روشن می‌گردد که شوراها وظیفه شناخت و رسیدگی به مسائل جامعه روستایی را دارند و برای این کمبودها و مشکلات طرح و برنامه‌ای می‌ریزند و وظیفه دهیاری اجرای این مصوبات شوراها و وظایف جانبی دیگری که قانون- گذار برعهده وی قرار داده است. در این دو وظایف همکاری و قابلیت‌های مردمی از ضروریات است.

در جدول (۴) عملکرد دهیاران روستاهای نمونه در زمینه‌های توسعه فضای سبز روستایی، توزیع و کاشت نهال در سطح روستا و جمع‌آوری زباله آورده شده است بر طبق این جدول در طی ۵ سال اخیر دهیاران در روستاها اقداماتی مانند احداث حدود ۲۰ هکتار فضای سبز روستایی، توزیع نهال در سطح روستا و یا دادن آن به روستاییان در جهت کاشت و توسعه فضای سبز روستاها. همچنین در زمینه جمع‌آوری زباله در روستاها سطل‌های زباله جانمایی شده که در طول هفته چند بار تخلیه می‌گردد و زباله‌ها با ماشین به خارج از روستا هدایت می‌شود. در زمینه آموزش روستاییان

در تمام طول سال و در ایام مختلف با بنرهای و یا تشکیل جلسات در مسجد و در مرکز روستا، اهالی را از مسائل جدید مطلع می‌کنند.

جدول ۴. تحولات بعد محیطی - اکولوژیک روستاهای شهرستان رودسر (۹۵-۱۳۸۵)

روستا	۱۳۸۵	۱۳۹۵
حسین آباد		
چینی جان	*	*
تمیجان	*	*
صحنه سرا	*	*
رضا محله	*	*
گرجه پشت	*	*
احمد آباد		
ناصر سرا	*	*
گیشاکجان		
کلکاسرا	*	*
حسن سرا		
گیلاکجان	*	*
گواسرای علیا	*	*
دعوسرا		
سیاهکلرود	*	*
اوشیان	*	*
چایجان	*	*
قاسم آباد سفلی	۱۰ هکتار	۱۰ هکتار
سروات	۵ هکتار	۵ هکتار
کل محله		
طول لات		
لیما		
سفید آب	*	*
نیلو		
پلام		
بازنشین سفلی	*	*
اربوسرا	*	*
خمپته		
شوگ	۲۲۰۰۰ متر مربع	۲۲۰۰۰ متر
کریاس سرای	*	*
ماچیان	*	*
رضا محله	*	*
شیر محله		
هادی کیشهر		
بالانوده		
بالاگراف رود	۸۰۰ متر مربع	۸۰۰ متر مربع
نعمت سرا		
کندسر بی بالان		
گاوماست		
لمینجوب	۱۱۰۰۰ متر مربع	۱۱۰۰۰ متر

جدول ۵. کارهای انجام شده مدیران روستایی در بعد محیطی - اکولوژیک روستاهای شهرستان رودسر (۱۳۹۵)

روستا	فضای سبز روستایی (متر مربع)	کاشت نهال در سطح روستا	جمع آوری زباله از سطح روستا	آموزش روستاییان در زمینه حفاظت از محیط زیست
حسین آباد	*	*	*	*
چینی جان	*	*	*	*
تمیجان	*	*	*	*
صحنه سرا	*	*	*	*
رضا محله	*	*	*	*
گرجه پشت	*	*	*	*
احمد آباد	*	*	*	*
ناصر سرا	*	*	*	*
گیشاکجان	*	*	*	*
کلکاسرا	*	*	*	*
حسن سرا	*	*	*	*
گیلاکجان	*	*	*	*
گواسرای علیا	*	*	*	*
دعوسرا	*	*	*	*
سیاهکلرود	*	*	*	*
اوشیان	*	*	*	*
چایجان	*	*	*	*
قاسم آباد سفلی	۱۰ هکتار	*	*	*
سرولات	۵ هکتار	*	*	*
کل محله	*	*	*	*
طول لات	*	*	*	*
لیما	*	*	*	*
سفید آب	*	*	*	*
نیلو	*	*	*	*
پلام	*	*	*	*
بازنشین سفلی	*	*	*	*
اربوسرا	*	*	*	*
خمپته	*	*	*	*
شوگ	۲۲۰۰۰ متر مربع	*	*	*
کرباس سرای سفلی	*	*	*	*
ماچیان	*	*	*	*
رضا محله	*	*	*	*
شیر محله	*	*	*	*
هادی کیاشهر	*	*	*	*
بالا نوده	*	*	*	*
بالاگراف رود	۸۰۰ متر مربع	*	*	*
نعمت سرا	*	*	*	*
کندسر بی بالان	*	*	*	*
گاوماست	*	*	*	*
لمینجوب	۱۱۰۰۰ متر مربع	*	*	*

مدیر روستا بعنوان متولی اداره امور روستا وظایف متعددی را در راستای تحقق توسعه پایدار و حفظ محیط زیست روستایی عهده دار می باشد. بخشی از این وظایف در قانون شوراها، اساسنامه، تشکیلات و سازمان دهیاری ها، قانون برنامه چهارم توسعه کشور (ماده ۶۰ و ۶۱)، قانون مدیریت پسماندها و آیین نامه اجرایی آن و نیز برخی از قوانین دیگر تصریح شده است. استفاده پایدار از قابلیت های طبیعی و امکانات آب و خاک در سرلوحه وظایف دهیاری در نواحی

*	*	*	*	*	*	*	*	شوک
*	*	*	*	*	*	*	*	کرباس سرای سفلی
*	*	*	*	*	*	*	*	ماچیان
*	*	*	*	*	*	*	*	رضا محله
*	*	*	*	*	*	*	*	شیر محله
*	*	*	*	*	*	*	*	هادی کباشهر
*	*	*	*	*	*	*	*	بالا نوده
*	*	*	*	*	*	*	*	بالاگراف رود
*	*	*	*	*	*	*	*	نعمت سرا
*	*	*	*	*	*	*	*	کندسر بی بالان
*	*	*	*	*	*	*	*	گاوماست
*	*	*	*	*	*	*	*	لمینجوب

همکاری در جهت جلوگیری از شیوع بیماری‌های واگیردار نیز یکی دیگر از کارهایی است که مدیران در زمینه بهداشت روستا انجام داده‌اند در این زمینه عملکرد مدیران محلی خوب بوده بطوریکه ۴۵/۵ درصد در حد بسیار زیاد و ۳۸/۶ درصد در حد زیاد از عملکرد دهیار رضایت دارند. در زمینه بهداشتی دهیاران در سطح روستاها هر ساله اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی در مورد بیماری‌های دام و طیور می‌کنند و از دامپزشکان برای کمک به روستاییان کمک می‌گیرند و در مورد بیماری در سطح روستا اقدام به نصب برشور می‌نمایند. و از جمله موارد دیگر که دهیاران تلاش کرده‌اند برای روستا انجام دهند می‌توان به عقب نشینی و ساخت مجدد دیوار اهالی با هزینه دهیاری جهت بازگشایی برای آسفالت، کانال آب زیرگذر جهت زیر سازی جاده برای آسفالت، راه اندازی چاه عمیق آب کشاورزی و اتصال آن به انشعاب آب شرب محل، اجرای جدول گذاری - خاکریزی ایجاد فضای سبز و گلکاری در قسمت ورودی محل، اجرای جدول گذاری، خاکریزی، ایجاد فضای سبز و گلکاری در قسمت ورودی محل، آسفالت روستا - خط کشی و نصب علائم راهنمایی و رانندگی توسط اداره محترم راه و ترابری، خرید یک دستگاه علف تراش KNC جهت تراش علفهای هرز حاشیه خیابانها و کوچه‌ها، اقدام به ساخت و نصب ۱۲ عدد میله پرچم در امتداد حاشیه خیابان اصلی، خرید یک دستگاه آب سردکن با کمک خیرین و نصب در قسمت ورودی محل، اقدام به کاشت ۱۵ اصله نهال سرو شیراز به مناسبت روز درختکاری با حضور بخشدار محترم، ساخت و نصب جای زباله فلزی و حمل زباله به خارج از محل، پیگیری و اقدام به حفر چاه عمیق برای کشاورزان با مشارکت روستاهای، پرنمودن و مسطح سازی چاله‌های حاشیه خیابان اصلی جهت احداث پارک مسافر، آسفالت و بتون ریزی ورودی خیابان حافظ، دریافت اعتبار لازم جهت گازی نمودن روشنایی معابر و اجرای آن، تراش علفهای هرز کلیه قسمت‌های حاشیه خیابان اصلی و کوچه‌های داخل محل به طور مستمر توسط دستگاه علف تراش، مساعدت و همکاری برای جذب سرمایه گذار بخش صنعت در احداث و راه اندازی سردخانه مرکبات اقدام به شن ریزی، دیوارچینی، جدول گذاری و نصب میله پرچم اشاره نمود.

جدول ۶. فعالیت‌های دهیار در زمینه بهداشت روستاییان ۱۳۸۵-۹۵

۱۳۸۵		۱۳۹۵		۱۳۸۵		۱۳۹۵		روستا
توزیع دارو برای دام	آموزش روستاییان در جلوگیری از بیماری‌های دامی	آموزش روستاییان در زمان شیوع بیماری‌های دامی	توزیع دارو برای دام	آموزش روستاییان در زمان شیوع بیماری‌های دامی	توزیع دارو برای دام	آموزش روستاییان در جلوگیری از بیماری‌های دامی	توزیع دارو برای دام	
*	*	*	*	-	-	-	-	حسین آباد
*	*	*	*	*	*	*	*	چینی جان
*	*	*	*	*	*	*	*	تمیجان
*	*	-	*	*	*	-	*	صحنه سرا
*	*	-	*	*	*	-	*	رضا محله

*	*	*	*	-	-	-	-	گرچه پشت
*	*	*	*	*	*	*	*	احمد آباد
*	*	*	*	*	*	*	*	ناصر سرا
*	*	*	*	*	*	*	*	گیشاکجان
*	*	*	*	*	*	*	*	کلکاسرا
*	*	*	*	-	-	-	-	حسن سرا
*	*	*	*	-	-	-	-	گیلاکجان
*	*	*	*	-	-	-	-	گواسرای علیا
*	*	*	*	*	*	*	*	دوسرا
*	*	*	*	*	*	*	*	سیاهکلرود
*	*	*	*	*	*	*	*	اوشیان
*	*	*	*	*	*	*	*	چایجان
*	*	*	*	*	*	*	*	قاسم آباد سفلی
*	*	*	*	*	*	*	*	سرولات
*	*	*	*	-	-	-	-	کل محله
*	*	*	*	-	-	-	-	طول لات
*	*	*	*	*	*	*	*	لیما
*	*	*	*	-	-	-	-	سفید آب
*	*	*	*	-	-	-	-	نیلو
*	*	*	*	*	*	*	*	پلام
*	*	*	*	*	*	*	*	بازنشین سفلی
*	*	*	*	*	*	*	*	اربوسرا
*	*	*	*	*	*	*	*	خمپته
*	*	*	*	-	-	-	-	شوک
*	*	*	*	-	-	-	-	کرباس سرای سفلی
*	*	*	*	*	*	*	*	ماچیان
*	*	*	*	*	*	*	*	رضا محله
*	*	*	*	-	-	-	-	شیر محله
*	*	*	*	-	-	-	-	هادی کباشهر
*	*	*	*	*	*	*	*	بالا نوده
*	*	*	*	-	-	-	-	بالاگراف رود
*	*	*	*	-	-	-	-	نعمت سرا
*	*	*	*	*	*	*	*	کندسر بی بالان
*	*	*	*	-	-	-	-	گاوماست
*	*	*	*	-	-	-	-	لمینجوب

پیگیری در زمینه بهداشت و جلوگیری از کشتار بی رویه دام از جمله کارهای است که مدیران محلی به آن رسیدگی نموده و اغلب نیز رسیدگی خوبی دارند و موجب رضایت افراد نیز شده است بطوریکه ۳۷/۴ درصد در حد بسیار زیاد از مدیران محلی رضایت دارند. همکاری واحدهای امداد رسان را نیز می‌توان بعنوان یکی دیگر از کارهای مدیران برشمرد. در این زمینه هم مدیران روستایی عملکرد خوبی داشته‌اند. و در زمان بروز حوادث که عمده‌ترین آن در روستاهای منطقه با توجه به محور کوهستانی بودن آن سیل است و یا بارش برف در مناطق کوهستانی که در سال موجب قطع برق و بستن راه اهالی مناطق ییلاقی می‌گردد در این مواقع با کمک دهیاران و مشارکت روستاییان مشکلات حل می‌شود.

جدول ۷. فعالیت‌های انجام شده توسط مدیران محلی در شهرستان رودسر ۹۵-۱۳۸۵

روستا	۱۳۸۵		۱۳۹۵	
	نظارت بر کشتار بهداشتی گوشت	امداد رسانی در زمان حوادث	نظارت بر عرضه محصولات بهداشتی در روستا	نظارت بر کشتار بهداشتی گوشت
حسین آباد	-	-	-	*
چینی جان	*	*	*	*
تمیجان	*	*	*	*
صحنه سرا			*	*
رضا محله	*	*	*	*
گرچه پشت	*	*	*	*
احمد آباد	-	-	-	*
ناصر سرا	-	-	-	*
گیشاکجان	*	*	*	*
کلکاسرا	-	-	-	*
حسن سرا	-	-	-	*
گیلاکجان	-	-	-	*
گواسرای علیا	-	-	-	*
دعوسرا	-	-	-	*
سیاهکلرود	*	*	*	*
اوشیان	*	*	*	*
چایجان	*	*	*	*
قاسم آباد سفلی	-	-	-	*
سرولات	-	-	-	*
کل محله	-	-	-	*
طول لات	*	*	*	*
لیما	*	*	*	*
سفید آب	*	*	*	*
نیلو	-	-	-	*
پلام	-	-	-	*
بازنشین سفلی	-	-	-	*
اربوسرا	*	*	*	*
خمپته	*	*	*	*
شوک	*	*	*	*
کرباس سرای سفلی	*	*	*	*
ماچیان	*	*	*	*
رضا محله	*	*	*	*
شیر محله	-	-	-	*
هادی کیشهر	-	-	-	*
بالا نوده	-	-	-	*
بالاگراف رود	-	-	-	*
نعمت سرا	*	*	*	*
کندهسری بالان	*	*	*	*
گاوماست	*	*	*	*
لمینجوب	-	-	-	*

امداد رسانی در هنگام وقوع حوادث و سوانح غیرمترقبه

شهرستان رودسر از جمله نواحی جغرافیایی استان گیلان است که در سالهای اخیر چندین بار در معرض مخاطرات طبیعی و به ویژه سیلاب قرار گرفته که علاوه بر خسارات مالی قابل توجه از قبل: تخریب چند دهنه پل، تخریب شبکه معابر اصلی، تخریب اراضی و محصولات کشاورزی، خسارات جانی نیز به همراه داشته است. در سال ۱۳۹۱ در روستای

بندبن سیل خرابی زیادی به بار آمد که با همکاری مدیران محلی و امداد رسانی به آنها بسیاری از مشکلات روستاییان حل شد. در سایر روستاها نیز می‌توان به فعالیتهای مشابه مدیران محلی روستاها در همیاری و همکاری با مردم اشاره کرد. با توجه به اینکه شهرستان رودسر از نظر جغرافیایی از بخش‌های جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی تشکیل شده و در فصول مختلف سال دچار سیل و آب گرفتگی می‌شود که در این زمینه دهیار کمک شایانی به مردم روستاها نموده است به همین جهت ۵۷/۴ درصد پاسخگویان در حد خیلی زیاد، ۲۳/۲ درصد در حد زیاد در زمان امداد رسانی به مردم کمک نموده‌اند و ۱۵/۴ درصد در حد متوسط اقدام به امداد رسانی نموده‌اند در مجموع ۷۵/۶ درصد از مدیران محلی روستاها در امداد رسانی به روستاییان کمک نموده‌اند.

جدول ۸. نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی- فضایی روستاهای نمونه از دیدگاه روستاییان

شرح	شرح	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	میانگین
مدیران محلی و بهبود وضع زیست محیطی روستا	تعداد ۱۹۱	۱۰۸	۲۸	۱۴	۴	۴/۳۶	
	درصد ۵۵/۴	۳۱/۳	۸/۱	۴/۱	۱/۲		
همکاری با واحدهای امداد رسانی در هنگام وقوع حوادث و سوانح غیرمترقبه	تعداد ۱۹۸	۸۰	۵۳	۱۰	۴	۴/۳۳	
	درصد ۵۷/۴	۲۳/۲	۱۵/۴	۲/۹	۱/۲		
پیگیری و ایجاد زمینه نظارت بر امور بهداشتی روستا از قبیل کشتار بهداشتی دام و عرضه گوشت	تعداد ۱۲۹	۱۵۳	۴۴	۱۵	۴	۴/۱۳	
	درصد ۳۷/۴	۴۴/۳	۱۲/۸	۴/۳	۱/۲		
همکاری مؤثر با مسئولان ذی ربط و جهت حفظ و نگهداری منابع طبیعی واقع در محدوده قانونی و حریم	تعداد ۱۶۵	۱۳۷	۴۳	-	-	۴/۳۵	
	درصد ۴۷/۸	۳۹/۷	۱۲/۵	-	-		
همکاری در جلوگیری از شیوع بیماری‌های انسانی و حیوانی واگیر و مشترک انسان و دام	تعداد ۱۵۷	۱۳۳	۴۹	۶	-	۴/۲۸	
	درصد ۴۵/۵	۳۸/۶	۱۴/۲	۱/۷	-		
مشارکت و همکاری با شورا در جهت پی‌گیری اجرای طرح‌های عمرانی اختصاص یافته به روستا	تعداد ۲۱۷	۷۵	۳۹	۱۴	-	۴/۴۳	
	درصد ۶۲/۹	۲/۹	۱۱/۱	۴/۱	-		
مدیریت محلی و جمع‌آوری زباله‌های روستا	تعداد ۱۷۳	۱۴۰	۲۴	۸	-	۴/۳۹	
	درصد ۵۰/۱	۴۰/۶	۷	۲/۳	-		
مراقبت بر اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تأمین بهداشت محیط	تعداد ۱۶۴	۱۰۷	۶۸	۶	-	۳/۹۳	
	درصد ۴۷/۶	۳۱	۱۹/۷	۱/۷	-		
فراهم نمودن زمینه ایجاد خیابان‌ها، کوچه‌ها، میدان‌ها، پارک‌ها، فضاهای سبز ورزشی و آموزشی - مراکز تفریحی عمومی و مجاری آب و توسعه معابر	تعداد ۲۱۰	۱۱۳	۱۸	۸	-	۴/۵۶	
	درصد ۶۰/۹	۳۲/۸	۵/۲	۱/۲	-		
تنظیف و نگهداری و تسطیح معابر مربوط به روستا و تأمین روشنایی در حد امکان	تعداد ۱۸۱	۱۲۵	۲۳	۱۶	-	۴/۳۷	
	درصد ۵۲/۵	۳۶/۲	۶/۷	۴/۶	-		
کمک در احداث تاسیسات تولید و توزیع آب، برق و مخابرات و تعیین نرخ آن در روستا تا زمان اقدام مراجع ذیربط	تعداد ۱۹۴	۵۰	۴۸	۲۰	۳۳	۴/۰۲	
	درصد ۵۶/۲	۱۴/۵	۱۳/۹	۵/۸	۹/۶		
صدور پروانه برای ساختمانهایی که در محدوده قانونی روستا ساخته می‌شود در چهارچوب ضوابط و استانداردهای اعلام شده دستگاههای ذی ربط با رعایت مقررات مندرج در آئین نامه مربوط به استفاده از اراضی احداث بنا و تاسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها موضوع تصویب نامه شماره ۴۹۴	تعداد ۲۵۵	۵۴	۲۲	۸	۶	۴/۵۸	
	درصد ۷۳/۹	۱۵/۷	۶/۴	۲/۳	۱/۷		
همکاری در نگهداری و تسطیح راه‌های واقع در حریم اراضی روستا از طریق خودیاری اهالی روستا و دستگاههای ذیربط	تعداد ۱۴۳	۱۴۶	۳۷	۱۳	۶	۴/۱۸	
	درصد ۴۱/۴	۴۲/۳	۱۰/۷	۳/۸	۱/۷		
گزارش پیشرفت یا عدم پیشرفت فیزیکی طرح‌ها به شورای اسلامی و بخشدار و پیشنهاد راه کارهای مناسب برای تسریع در اجرای آنه در جهت اجرای بند هـ ماده ۴۸ قانون شورا	تعداد ۱۵۴	۱۰۳	۷۰	۸	۱۰	۴/۱۱	
	درصد ۴۴/۶	۲۹/۹	۲۰/۳	۲/۳	۲/۹		

یافته‌های تحلیلی

به منظور تبیین نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان رودسر، بر اساس معیارها و شاخص‌های تحقیق با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای داده‌های بدست آمده تحلیل شدند. در جریان تجزیه و تحلیل مشخص شد که مدیریت محلی در توسعه کالبدی سکونتگاه‌های روستایی نقش مؤثری دارد. جدول (۹) نتایج آزمون را به تفکیک هریک از معیارها نشان می‌دهد و در بعد محیطی ۸ سوال جهت ارزیابی وظایف و اختیارات مدیران روستا مورد بررسی قرار گرفت. طبق نتایج بدست آمده همکاری در نگهداری و تسطیح راه‌های واقع در حریم اراضی روستا از طریق خودیاری اهالی روستا و دستگاه‌های ذیربط در رتبه یک و گزارش پیشرفت یا عدم پیشرفت فیزیکی طرح‌ها به شورای اسلامی و بخشدار و پیشنهاد راه کارهای مناسب برای تسریع در اجرای آن در جهت اجرای بند ه ماده ۴۸ قانون شورا در رتبه دوم و سایر زمینه‌ها در رتبه‌های بعدی قرار دارد.

جدول ۹. سطح معناداری متغیرهای بعد محیطی - فضایی

رتبه	میزان میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار آزمون t	گویه‌ها
۳	۴/۴۳	۰/۰۰۰	۲	۴۱/۳۹۷	مشارکت و همکاری با شورا در جهت پی گیری اجرای طرح‌های عمرانی اختصاص یافته به روستا
۵	۴/۳۹	۰/۰۰۰	۲	۴۲/۶۲۵	بهبود وضع محیط زیست روستا جهت رفاه ساکنان محلی
۴	۳/۹۳	۰/۰۰۰	۲	۵۰/۱۲۴	مراقبت بر اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تامین بهداشت محیط
۲	۴/۵۶	۰/۰۰۰	۲	۴۳/۷۳۸	فراهم نمودن زمینه ایجاد خیابان‌ها، کوچه‌ها، میدان‌ها، پارک‌ها، فضاهای سبز ورزشی و آموزشی- مراکز تفریحی عمومی و مجاری آب و توسعه معابر
۶	۴/۳۷	۰/۰۰۰	۳	۴۹/۹۴۶	تنظیف و نگهداری و تسطیح معابر مربوط به روستا و تامین معیشت ساکنان
۹	۴/۰۲	۰/۰۰۰	۳	۴۳/۴۵۸	کمک در احداث تاسیسات تولید و توزیع آب، برق و مخابرات و تعیین نرخ آن در روستا تا زمان اقدام مراجع ذیربط
۱	۴/۵۸	۰/۰۰۰	۳	۴۶/۹۴۹	صدور پروانه برای ساختمانهایی که در محدوده قانونی روستا ساخته می‌شود در چهارچوب ضوابط و استانداردهای اعلام شده دستگاههای ذی ربط با رعایت مقررات مندرج در آئین نامه مربوط به استفاده از اراضی احداث بنا و تاسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها موضوع تصویب نامه شماره ۴۹۴
۷	۴/۱۸	۰/۰۰۰	۳	۳۸/۷۶۹	همکاری در نگهداری و تسطیح راه های واقع در حریم اراضی روستا از طریق خودیاری اهالی روستا و دستگاههای ذیربط
۸	۴/۱۱	۰/۰۰۰	۳	۵۲/۱۹۸	گزارش پیشرفت یا عدم پیشرفت فیزیکی طرح ها به شورای اسلامی و بخشدار و پیشنهاد راه کارهای مناسب برای تسریع در اجرای آنه در جهت اجرای بند ه ماده ۴۸ قانون شورا

نتیجه گیری

بحث مدیریت در روستاهای ایران همیشه و از گذشته ها دور وجود داشته است ولی در هر زمانی مدیریت با یک عنوان بیان شده است وجود مدیر در هر بخش از جامعه موجب توسعه آن بخش است با توجه به اینکه روستاهای ما همیشه نسبت به شهرها دارای خدمات و امکانات کمتر بوده اند وجود یک مدیر آموزش دیده و متخصص می تواند منجر به توسعه روستا گردد که با خود رفاه و آسایش را به همراه خواهد داشت. روستاهای شهرستان رودسر نیز همانند شهرستانهای دیگر این استان دارای مدیریت محلی در قالب دهیار و اعضای شورای اسلامی می‌باشد. مردم روستاها دارای کمبودها و مشکلاتی همانند دیگر جوامع روستایی هستند و بر طبق اطلاعات میدانی وضعیت مدیریت در روستا در حد متوسط تا بسیار خوب است. مدیریت روستایی در روستاهای شهرستان بیشتر کارها و وظایف خود را نسبت به روستاها انجام داده و در بحث محیطی روستاها قدم‌های مؤثری برداشته‌اند و در کنار وظایف اداری از مشارکت مردم

روستا نیز کمک گرفته‌اند. به اعتقاد مردم روستا دهیاران و مدیران روستاهای شهرستان در تحولات محیطی اعم از ساخت مسکن، بهبود وضعیت معابر، ساخت پارک روستایی، زمین ورزشی و در برخی روستاها همکاری در ساخت کارگاه و سایر قسمت‌ها نقش مهمی را ایفا نموده‌اند و به همین دلیل می‌توان گفت وجود مدیریت‌های محلی در روستا ضرورت پیدا می‌کند. بررسی انجام گرفته نشان داده است که با رویکرد توسعه از پایین به بالا دهیاری‌ها یکی از ارکان مهم در برنامه‌های توسعه روستایی با دیدگاه مدیریت محلی محسوب می‌گردد. دهیاری‌ها تحت نظارت مردمی اهالی روستاها (شورای‌های اسلامی) و کنترل و سیاستگذاری دولت (بخشداری و فرماندارها) در روستاهای کشور ایفای نقش مدیریتی می‌نمایند؛ لذا با عملکرد شایسته دهیاری‌ها می‌توان در جهت توسعه پایدار روستایی گام نهاد:

- ✓ پیشنهاد می‌شود دست اندر کاران و مسئولان ذیربط ضمن توجه جدی به این موضوع با بازنگری در وظایف دهیاری‌ها، ساختاری متناسب با وظایف، اهداف و مأموریت‌های این تشکیلات به وجود آورند زیرا نوع تشکیلات و ساختار تعیین‌کننده شیوه تعامل دهیاری با این گونه نهادها می‌باشد؛
- ✓ پیشنهاد می‌شود دهیاری‌ها با ایجاد طرح‌های درآمدزا، وصول بهای خدمات و مواردی از این دست زمینه‌های خودکفایی و خود اتکایی دهیاری را فراهم آورده شود؛
- ✓ در ساختار و تشکیلات دهیاری‌ها به گونه‌ای باشد که ضمن سامان دهی به امور دهیاری، اصل ۲۱ مشارکت مردمی را دچار مشکل ننموده و این ساختار و تشکیلات دهیاری را به نهادی صرفاً اداری و مشابه دستگاه اداری دولت و درگیر با مسایل مربوط به دیوان سالاری اداری تبدیل نکند؛
- ✓ با توجه به اهمیت و ضرورت آموزش مناسب برای دهیاران پیشنهاد می‌شود که شیوه آموزش دهیاران به نحوی باشد که ظرفیت‌های ذاتی، مشارکت مردم و روحیه تعاون و همکاری را تقویت نموده و آموزش دهیاران زمینه‌ای را فراهم آورد که بتوان در آن روابط موثر و تنگاتنگی را از طریق مشارکت مردم و دهیاران برقرار نموده و از طریق درک تفاوت‌های فردی، گروهی و نیز فضاها متفاوت بتوان دوره‌های آموزشی متنوعی ایجاد و مدیریت نمود؛
- ✓ با عنایت به نتایج به دست آمده بی شک تحقق توسعه پایدار روستایی در گرو تعامل مثبت و سازنده بین شوراهای اسلامی روستایی به عنوان نمایندگان مستقیم روستاییان که وظایف نظارتی و پیگیری در روستا را عهده دار هستند و دهیاری‌ها که منتخب شورای‌های اسلامی روستایی بوده وظیفه ایفای مدیریت و انجام کارهای اجرایی را عهده دار می‌باشند، خواهند بود؛ و
- ✓ باتوجه به تفاوت‌های آشکار مناطق روستایی کشور با یکدیگر پیشنهاد می‌شود ساختار و تشکیلات دهیاری‌ها با یکدیگر متفاوت بوده و متناسب با ویژگی‌های هر روستا و شرایط اقلیمی و کارکردی روستا تعریف می‌گردد و انعطاف پذیر باشد و از طرفی نباید به نهادی صرفاً اداری و مشابه با دستگاه‌های اداری و دولتی تبدیل شده زیرا مشارکت آحاد مردم در روستا را با اشکال مواجه نموده و مشارکت آحاد جامعه روستایی را دچار مشکل جدی می‌نماید.

سپاسگزاری

مقاله حاضر مستخرج از رساله دکتری رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی بوده که در گروه جغرافیای دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت از آن دفاع شده است.

منابع

- احمدیان، رضا و محمدی، حمید. (۱۳۸۹). *بافت شناسی روستاهای کشور*. تهران: انتشارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
احمدیان، رضا؛ محمدی، حمید و موسوی، سیروس. (۱۳۸۷). ویژگی رسمی مناطق روستایی. *مجله آبادی*، شماره ۵۴.

- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا. (۱۳۸۶). توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران. تهران: نشر نی.
- استعلاجی، علیرضا. (۱۳۹۱). تدوین الگوی مطلوب مدیریت نوین توسعه روستایی ایران. *گهنامه پژوهشی دانشگاه پیام نور استان چهارمحال و بختیاری*، شماره ۶، ویژه نامه علوم انسانی.
- امیر انتخابی، شهرام. (۱۳۹۲). تحولات کالبدی فضایی روستاهای گیلان. *فصلنامه برنامه‌ریزی کالبدی - فضایی*، ۲(۴)، ۱۱۳-۱۲۲.
- بدری، سید علی. (۱۳۹۰). چالشهای مدیریت روستایی در ایران و آرایه سیاستهای راهبردی. *فصلنامه رهنما سیاستگذاری*، ۲(۱)، ۱-۱۴۷.
- بدری، سید علی؛ اکبریان رونیزی، سعید رضا و قصابی، محمد جواد. (۱۳۹۲). نقش مدیریت محلی در توسعه کالبدی سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: شهرستان آران و بیدگل). *فصلنامه پژوهش‌های مدیریت روستایی*، ۴(۲)، ۲۷۶-۲۴۹.
- بدری، سید علی و موسوی، سید عارف. (۱۳۸۸). مدیریت روستایی در ایران. تهران: انتشارات فرهنگی اشتیاق نو.
- بدری، سید علی. (۱۳۹۰). پژوهش‌های مدیریت روستایی. پیش شماره دوم، تهران، پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی.
- بدری و نعمتی سید علی. (۱۳۸۶). نیازسنجی آموزشی اعضای شوراهای اسلامی روستایی (پژوهشی در استان های اصفهان، همدان و لرستان). تهران: وزارت جهاد کشاورزی.
- پوررمضان، عیسی، علینقی‌پور، مریم و توفیق‌جو، ابراهیم. (۱۳۹۵). عملکرد دهیاری‌ها از دیدگاه روستاییان با بهره‌گیری از مدل کانو در روستاهای شهرستان رشت. *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی*، ۵(۱۴)، ۱۴۶-۱۳۱.
- پوررمضان عیسی و مولائی هاشجین نصراله. (۱۳۸۹). امکان سنجی تجمیع تیپ روستاهای جلگه‌ای به منظور توسعه پایدار در گیلان. *فصلنامه برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۵(۱۴)، ۶۰-۳۸.
- پورطاهری، مهدی؛ رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و بدری، سیدعلی. (۱۳۸۹). راهبردها و سیاست‌های توسعه کالبدی سکونتگاه‌های روستایی. تهران: انتشارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
- حسنلو، لیلا؛ عزیزپور، فرهاد و جلالیان، حمید. (۱۳۹۷). ارزیابی نقش مدیریت روستایی در پایداری روستاها مطالعه موردی دهستان دستجرده (شهرستان طارم). *دو فصلنامه جغرافیا و توسعه*، ۱۶(۵۲)، ۱۷۴-۱۵۷.
- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا؛ سجاسی قیداری، حمدالله و عینالی جمشید. (۱۳۹۰). نگرشی نو به مدیریت روستایی با تأکید بر نهادهای تأثیرگذار. *فصلنامه روستا و توسعه*، ۱۰(۲)، ۳۰-۱.
- سازمان شهرداریها و دهیاریهای وزارت کشور. (۱۳۸۴). معاونت آمار و اطلاعات.
- علیزاده، زینب؛ پوررمضان عیسی و مولائی هاشجین، نصرالله. (۱۳۹۹). تبیین نقش مدیریت محلی در تحولات کالبدی - فضایی روستاهای شهرستان رودسر. *فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی*، ۱(۳)، ۸۱-۹۵.
- عنابستانی، علی اکبر و حاتمی‌نژاد، حجت. (۱۳۹۱). مدیریت نوین روستایی و نقش آن در تحول مسکن با توجه بر عملکرد دهیاران (مطالعه موردی: دهستان میش خاص - شهرستان ایلام). *پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری*، ۲(۲)، ۱۴۰-۱۲۱.
- فراهانی، حسین و رستم‌خانی، احمد. (۱۳۹۱). نقش دهیاری‌ها بر کیفیت زندگی روستاییان دهستان کرسف شهرستان خدابنده. *فصلنامه مدیریت شهری*، ۱۱(۳۰)، ۲۰۶-۱۹۵.
- کلانتری، خلیل. (۱۳۸۴). *برنامه ریزی توسعه منطقه‌ای*. تهران: انتشارات خوشبین.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). فرهنگ آبادیهای استان گیلان.
- مقیم سید محمد. (۱۳۸۲). *اداره امور حکومت‌های محلی*. تهران: انتشارات سمت.
- مولائی هاشجین، نصرالله. (۱۳۷۹). مفهوم، تعریف و ضرورت برنامه ریزی توسعه روستایی. *مجله سپهر*، ۹(۳۳)، ۴۶-۴۳.
- مولائی هاشجین، نصرالله. (۱۳۹۰). جایگاه مدیریت محلی در برنامه‌ریزی کالبدی سکونتگاه‌های روستایی ایران. چاپ اول، تهران: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور.
- فال سلیمان، محمود؛ مکانیکی، جواد و اقتداری، مهشاد. (۱۳۹۸). تحلیل فضایی عملکرد مدیریت دهیاریها در فرآیند توسعه روستایی (مورد: دهستانهای شهرستان عنبرآباد در استان کرمان). *فصلنامه برنامه‌ریزی توسعه کالبدی*، ۴(۲)، ۳۴-۲۵.
- حیدری، محمد تقی؛ رحمانی، مریم؛ حضرتی، مجید و بوئینی، محمدتقی. (۱۳۹۹). ارزیابی نقش مدیریت محلی در توسعه و بهسازی کاربری اراضی (مورد مطالعه: سکونتگاه‌های روستایی شهرستان خرمدره). *فصلنامه برنامه‌ریزی توسعه کالبدی*، ۷(۴)، ۱۲۰-۱۰۵.

Pourramzan, E. (2021). Analysis of socio-cultural challenges facing local managers in the process of rural development (Case study: Central District of Rasht County). *Journal of Research & Rural Planning*, 10(3), 97-118.

How to Cite:

Alizadeh1, Z., Porramezan, E & Molaie Hashjin, M. (2022). Explaining the Role of Local Management in Environmental-Spatial Developments in the Villages of Rudsar County. *Geographical Engineering of Territory*, 6(4), 731-750.

ارجاع به این مقاله:

علیزاده، زینب، پوررمضان، عیسی و مولائی هاشجین، نصراله. (۱۴۰۱). تبیین نقش مدیریت محلی در تحولات محیطی - فضایی روستاهای شهرستان رودسر. *مهندسی جغرافیایی سرزمین*، ۶(۴)، ۷۳۱-۷۵۰.